

Preek over Zondag 51 – De vijfde bede

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 65:1,2

De Tien Woorden

Zingen: Lb. 175:1,2

Gebed

Schriftlezing: Psalm 32

Zingen: Ps. 32:1,2,3

Tekst: Zondag 51

Zingen: Ps. 32:4,5

Gebed

Collecte

Zingen: Lb. 470:1,2,3,4

Zegen

Gehouden te: Baflo, 17-11-13 (9.30 u.)

Preek

Thema: Gelukkig leven, want onze schuld wordt vergeven.
a. **Door onze Vader! b. Door onze naasten en onszelf?**

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Sluitpost?

Vergeet je wel eens te bidden om vergeving van je zonden? Dat kan zomaar. Ik betrap me er ook wel eens op.

Het is ook niet zo vreemd eigenlijk. Want wat sleur is slijt af. En je vergeet het. Het is voor christenen heel gewoon te bidden om vergeving. Dat doen we bijna in elk gebed. Als regel...

'Heer, en wilt u onze zonden vergeven. Om Jezus' wil. Amen.' Of: 'Wilt u de verkeerde dingen die we in deze vergadering gezegd en gedaan hebben vergeven?'

Of woorden van gelijke strekking. Zo beëindigen we veel gebeden.

U herkent het, zie ik.

Gebed om vergeving als sluitpost dus. Nogal eens onnadenkend uitgesproken.

Als de Heer, onze Vader, nu eens zou zeggen: "Ik heb je vraag gehoord. Maar welke zonden zal Ik jou / jullie dan vergeven?" Staan wij dan met de mond vol tanden? Of hebben we inderdaad door wat er verkeerd ging? Waar we in te kort geschoten zijn tegenover God en onze naasten.

Toch wil ik deze gewoonte niet alleen negatief benaderen, laat staan afkammen.

Want als we steeds weer bidden om vergeving, is er toch ook – onderhuids – het besef: Dit kunnen we niet missen. We schieten veel te kort. God heeft van ons niet gekregen waar Hij recht op heeft. En onze naasten evenmin.

We voelen en we geloven: zonder vergeving van onze schuld en zonden kunnen we niet leven. En we weten in ons achterhoofd: God wil dat we Hem om vergeving vragen.

Het is dus nodig dat wij het besef van schuld voor God levend maken en intensiveren. Dat we beseffen wat we Hem aandoen of Hem onthouden aan liefde en gehoorzaamheid.

2. Broodnodig

Het is waar: zonder vergeving van onze schulden kunnen we niet leven voor God. Kunnen we ook niet leven mét de Heer. Na en naast het dagelijkse brood is vergeving even broodnodig. Het is een eerste levensbehoefte voor de kinderen van God.

Daarom geeft Jezus het een plaats in het korte gebed dat hij ons leert.

"Onze Vader in de hemel,..... Vergeef ons onze schulden,..."

Jezus verbindt deze vijfde bede direct aan de vierde. (In de oorspronkelijke taal staat er het woordje 'en' tussen. Een verbindingswoordje.) Je mag vragen om dagelijks brood. Je mag ook vragen om dagelijkse vergeving van je schulden.

En als je al gebeden hebt om zoveel dingen – de heiliging van Gods naam, de komst van zijn koninkrijk, het geschieden van Gods wil en dagelijks brood – dan zie je

gaandeweg in dat je tegenover God geweldig tekortgeschoten bent. En dan kom je uit bij het gebed om vergeving.

Dat tracé wil Jezus ons leren lopen. We krijgen al biddend en dankend oog voor onze tekortkomingen.

Wie vergeving vraagt aan Vader in de hemel, die eert Hem. Je respecteert Hem en je aanvaardt zijn liefde en genade.

Wie bidt: 'Vergeef ons onze schulden', reageert daarmee op de belofte van God de HEER. Hij zegt tegen ons dat Hij een God is die graag de schuld en zonde van de mensen vergeeft. Dat is zelfs zijn naam.

"De HEER! De HEER! Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, maar niet alles ongestraft laat en voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde."
(Exodus 34:6,7)

Dat hoorde Mozes op de berg bij de HEER. David belijdt in Psalm 86:5:

*"U, Heer, bent goed en tot vergeving bereid,
uw trouw is groot voor ieder die u aanroept."*

Wij hebben als onze Vader dus een vergevende God. We mogen Hem vrijmoedig om vergeving vragen, omdat Hij zelf beloofd heeft ons dat te geven.

Zijn Zoon Jezus Christus gaat ons daarin voor. Nee, Hij hoefde voor zichzelf geen vergeving te vragen. Hij was geheel zonder zonde. Maar God maakte hem wel tot één brok zonde en liet hem zo aan het kruis spijkeren.

De belofte van en het gebed om vergeving, dat is iets tussen de Vader en zijn kinderen, binnen de relatie van het hemelse gezin van God. De Vader neemt ons als zijn kinderen aan, ja als vrijgesproken, gerechtvaardigde kinderen. Want de dood van Christus heeft alle zonden verzoend in verleden, heden en toekomst.

3. Arme zondaren

Wij zijn in ons bestaan vandaag nog niet van onze zonden af. Wij maken onze schuld voor God zelfs dagelijks groter. Vader komt zoveel tekort in ons leven. We jagen er zoveel door net als de verloren zoon uit de gelijkenis van Jezus.

Maar wij mogen net als hij steeds weer bij de Vader terugkomen en zeggen: 'Vader, ik heb gezondigd tegen U. Ik heb U niet gegeven, waar U recht op had. Ik heb U niet zo liefgehad als U wilde en van mij vroeg. Ik heb in mijn eigenwijsheid zoveel nagelaten. Ik verknal het steeds weer bij U.'

Dat zijn onze schulden bij God. Daar heeft Jezus het over in de vijfde bede: "Vergeef ons onze schulden."

Onze rekening staat oneindig rood bij God, hopeloos in de rode cijfers. Door wat we verkeerd doen en vooral door wat we nalaten. We zijn onze Vader verschuldigd: liefde met ons hele hart, met onze hele ziel, met ons hele verstand en met al onze krachten. Maar daar komt niets van. Hooguit een beetje...

Onder mensen is het al zo. Wie alleen maar schulden heeft en geen enkel bezit, die is armer dan arm. Hij heeft een terugbetalingsverplichting, maar hij heeft niets. Hij schiet niets op met betalen.

Zo zijn wij voor God: arme zondaren. Zo noemen we onszelf in Zondag 51. Daarmee ondertekenen wij onze schuldbekentenis bij God.

Arme zondaren. Dat zegt niet dat wij zielig zijn, zielenpieten. We zijn schuldig aan onze eigen armoede.

Jezus wil dat wij dat beseffen en het eerlijk erkennen tegenover onze Vader. En dan mogen we vragen: 'Vader in de hemel, wilt U onze schulden en misdaden vergeven? Wilt U ze niet op onze rekening laten staan, maar ze wegstrepen tegen de betaling van uw Zoon, onze Heer Jezus Christus?'

Ons leerboek zegt: *"Wil ons, arme zondaren, om het bloed van Christus geen van onze misdaden toerekenen en ook niet de slechtheid die altijd nog in ons is."*

4. Felicitatie

Christus zorgt met zijn bloed gezorgd voor vereffening van onze rekening. Daardoor worden wij weer gelukkig en kunnen een zucht van verlichting slaken.

We ontvangen dan zelfs een felicitatie van David en van de Heilige Geest in Psalm 32.

*"Gelukkig de mens van wie de ontrouw wordt vergeven,
van wie de zonden worden bedekt.*

*Gelukkig als de HEER zijn schuld niet telt,
als in zijn geest geen spoor van bedrog is." (Ps. 32:1,2)*

Te feliciteren ben je, wanneer je zonde bedekt is met het bloed van Jezus Christus. Bedekt met het water van Gods diepzee, gesymboliseerd door het water van de doop.

Hier denk ik aan de woorden uit Micha 7:18,19:

*"Wie is een God als u,
die schuld vergeeft
en aan zonde voorbijgaat?
U blijft niet woedend
op wie er van uw volk nog over zijn;
liever toont u hun uw trouw.*

*Opnieuw zult u zich over ons ontfermen
en al onze zonden tenietdoen.
Onze zonden werpt u in de diepten van de zee."*

Hier komt de ouderwetse uitdrukking vandaag, die vroeger ook in gebeden wel werd gebruikt: "Werp al onze zonden in de zee van de eeuwige vergetelheid."

God dumpst al onze zonden in zijn diepzee. Hij komt er nooit meer op terug. Omdat voor onze schulden betaald is door Jezus Christus.

Bij deze zee staat het bord: Verboden te vissen! Verboden te hengelen naar jouw oude voorbije zonden en zeker naar die van een ander! Anders gezegd: Verboden oude koeien uit de sloot te halen!

Gelukkig ben je wanneer je zonden bedekt zijn. Diep begraven in de zee of hoog opgehangen aan het kruis van Golgota.

Vergeving van zonden doet een mens herleven. David heeft dat ervaren. Toen hij zijn zonden verzwegen voor God en er niet mee naar Vader durfde te gaan, toen kwijnde hij weg. Hij had het niet meer. Hij verdroogde van binnen. Maar toen hij zijn schuld en zonden beleden en God hem die vergaf, toen leefde hij op. Hij kreeg ruimte. Er kwam weer vreugde in zijn leven.

Gods genade geneest en geeft nieuw leven aan verdroogde mensen. Daarom leert David ons in Psalm 32:6:

*"Laten uw getrouwen dus tot u bidden
als zij in zichzelf een zonde vinden.
Stormt dan een vloed van water aan,
die zal hen niet bereiken."*

God de HEER laat zich altijd vinden voor zijn kinderen, op welk moment ze ook naar Hem toegaan en Hem vragen om vergeving van hun schulden. Dan hoort God. Hij is hun bescherming. Ze mogen bij Hem schuilen en zich in al hun gebrokenheid in zijn armen werpen. Hij heelt hun wonden, hoezeer hun harten zijn geschonden. God schenkt vergeving op een schuldbewust gebed. Ja, Hij geeft dat van alle kanten jubelzangen van bevrijding opklinken in onze oren.

*"U hebt met jubelzangen mij omringd,
nu al uw volk van uw verlossing zingt."*

5. Vergevingsgezindheid

Ik herhaal het thema van de preek:

Gelukkig leven, want onze schuld wordt vergeven.

a. Door onze Vader! b. Door onze naasten en onszelf?

De Heer Jezus voegt nog iets toe aan de bede om vergeving van onze schulden.

"Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren."

Of:

*"Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven
wie ons iets schuldig was."*

(Het voert te ver om door te spreken over het verschil tussen deze beide versies: 'vergeven' of 'vergeven hebben'.)

Door deze toevoeging van de Heer wordt het een stuk moeilijker voor ons. Want Jezus wil dat wij Hem en zijn Vader navolgen in barmhartigheid en mildheid om schuld te vergeven.

Dat is erg moeilijk voor ons. We zullen dan geheel vervuld moeten zijn van Gods genade. Maar onmogelijk is het niet.

Wanneer onze Vader ons zijn onvoorwaardelijke genade bewijst en ons onze schuld vergeeft, betekent dat ook dat Hij ons veranderen wil. Hij wil ons door de kracht van de Heilige Geest tot andere mensen maken. Hij wil dat wij op Hem gaan lijken. Vader wil ons even vergevend en vergevingsgezind maken als Hij zelf is.

Vergevingsgezind voor onze broers en zussen in Gods gezin. Naar onze broeders en zusters in de kerk. En dan ook voor onze andere naasten. Zelfs voor onze vijanden, leert Jezus ons

De catechismus spreekt in zondag 51 over *"het vaste voornemen hebben onze naaste van harte te vergeven."*

Dat 'vaste voornemen' is nog sterker dan 'vergevingsgezindheid'. Er ligt een besluit achter. En er zit in de inspanning om te vergeven, om het weer goed te maken met je naaste. Je wilt er voor gaan, omdat je de genade van God in je leven gelooft en ervaart.

Het vaste voornemen om je naaste van harte te vergeven is het bewijs van Gods genade in ons. Gods genade maakt u / jou genadig tegenover je naasten. Jezus maakt het tot testcase van Gods genade in ons.

Jezus bedoelt die woorden 'zoals ook wij vergeven ieder die ons iets schuldig is' niet als een voorwaarde vooraf. Eerst je naaste vergeven en dan pas Gods genade ontvangen en vergeving van schulden krijgen.

Gods genade is niet van onze vergevingsgezindheid afhankelijk.

Onze Vader vergeeft ons onze schulden niet op voorwaarde van onze vergevingsgezindheid. Maar wel bij onze vergevingsgezindheid. Die moet er mee gepaard gaan. Zo laat God ons dan zijn genade zien.

De Heer Jezus vindt dat heel belangrijk. Want als hij zijn leerlingen het 'Onze Vader' geleerd heeft zegt hij direct:

"Want als jullie anderen hun misstappen vergeven, zal jullie hemelse Vader ook jullie vergeven. Maar als je anderen niet vergeeft, zal jullie Vader jullie je misstappen evenmin vergeven." (Mat. 6:14,15)

En hij herhaalt het later nog een paar keer. Dit moeten Jezus' leerlingen goed weten en hun leven daarop instellen. Zo wil de Heer het onze zijn volgelingen: elkaar je overtredingen, tekortkomingen en schulden vergeven. Net zoals je Vader in de hemel dat bij jou doet. En Hij heeft jou heel wat meer schulden te vergeven dan jij aan je naaste of je naaste aan jou.

6. Hard bewijs

Inderdaad, deze les van Jezus heeft een harde kant. Zo gaat het wanneer jij Gods genade voor jou negeert, als jij je naaste tegenkomt.

Vergevingsgezindheid is bewijs van Gods genade in ons. Maar wanneer wij dat vaste voornemen om te vergeven niet hebben en tegen onze naaste zeggen: 'Dat vergeef ik je nooit.' Dan missen we Gods genade in ons leven. We blokkeren die zelfs. Dan zegt God: 'Zo kan ik jou je schulden ook niet vergeven.'

En het gevolg is dat je leven verzuurt of verkwijnt. Of dat je weerspannig en eigenwijs wordt als een onhandelbaar paard, bonkig en koppig als een muilezel. Je kunt er geen kant mee op. God kan er geen kant mee op, tenzij je je bekeert en de kracht van Gods Geest in je laat werken.

David leert ons in Psalm 32:

*"Wees niet redeloos als paarden of ezels
die met bit en toom worden bedwongen,
dan zal geen kwaad je treffen."*

Zulke redeloosheid en onhandelbaarheid passen niet bij Gods genade en zijn barmhartigheid.

Genade geneest. Genade maakt meegaand en soepel. Vooral wanneer je je knieën buigt voor God en beseft hoe oneindig veel jijzelf je Vader te kort doet.

Soms lopen mensen stuk op de non-vergevingsgezindheid van anderen, terwijl ze zelf – misschien met veel strijd – zich willen verzoenen en verbroken verhoudingen willen herstellen. Het vaste voornemen uit zondag 51...

Soms lukt het echt niet. Belijdt dan je schuld en je onmacht tegenover God en geef je vervolgens helemaal over aan Gods genade.

De regel van God is: Je kunt geen vergeving schenken, als je er niet om gevraagd wordt. Zo doet God het zelf ook. Vergeving krijg je als je er oprecht om vraagt. Dat geldt ook in onze menselijke verhoudingen.

Een slachtoffer van incest bijvoorbeeld kan en hoeft de dader niet te vergeven, wanneer die niet oprecht schuld belijdt tegenover het slachtoffer én tegenover God. Dan gaat het niet om een goedkoop uitgesproken 'Sorry' of iets dergelijks. Maar het gaat om een gestaafde schuldbelijdenis. Dan komt er ruimte voor vergeving en herstel van geschonden verhoudingen.

Gelukkig, onze Vader is veel milder dan wij zijn in onze verhouding met onze naasten. Wij nemen de ander zo vaak de maat van onze beperktheid en kortzichtigheid.

Gods genade is zo ruim als het heelal.

*"Zo ver als het oosten is van het westen,
zo ver heeft hij onze zonden van ons verwijderd."* (Ps. 103:12)

Gelukkig leven, want onze schuld wordt vergeven door onze Vader.

Wat een genade, het vult ons bestaan. En het maakt ons ook genadig. Onze schuld wordt ons ook vergeven door onze naaste. En diens schuld door ons. Zo wil God het. Het bewijs van Gods genade mogen wij in ons opmerken.

*"Een slecht mens heeft veel leed te verduren,
maar wie op de HEER vertrouwt wordt met liefde omringd."*

Daarom:

*"Verheug u in de HEER, rechtvaardigen, en juich,
zing het uit, allen die oprecht zijn van hart."* (Ps. 32:10,11)

Groot is de HEER! Groot is zijn genade voor ons, arme zondaren!

Amen.